

Individualizace a diferenciace ve vyučování

HH

Individualizace výuky (Průcha a kol., 2009, s. 101)

- *způsob diferenciacce výuky, při níž se zachovávají heterogenní třídy žáků jako základní sociální jednotka a provádí se diferenciacce vnitřní, obsahová i metodická, respektující individuální zvláštnosti žáků.*
- individualizace je extrémní diferenciacce - počítá se specifičností každého žáka a s úpravou optimálních podmínek pro jeho učení a rozvoj. („*Již vím způsob jak na konkrétní dítě působit a čemu se věnovat.*“).

Diferencovaná výuka

- přizpůsobení výuky **rozmanitému uskupení žáků** podle jejich **vnitřního potenciálu, výkonové úrovně, specifických potřeb, stylů učení, zájmů** apod.
- vytvoření vhodných **podmínek** přiměřené předpokladům, zvláštnostem, schopnostem, perspektivní orientaci a zájmům žáků.
- **diferencující strategie** jsou vstřícné (citlivé) k rozmanitým potřebám žáků a podporují aktivitu ve výuce.

Metodické hledisko (strategie výuky)

- a) **Volba učební strategie** – učební úlohy vzhledem k **učebnímu stylu, typu inteligence** a úrovni svého rozvoje,
- b) **různé strategie** vedení výuky (metody, formy a prostředky) vzhledem k žákovi a jeho upřednostňovaným strategiím učení,
- c) upřednostňování **kooperativních strategií**,
- d) uplatňování různých typů a metod **hodnocení** výsledků žáka.

Strategie

- a) prezentující obsah **různým způsobem** – využívající různé **smysly, technologie**; při prezentaci nového učiva je vždy použita **kombinace** několika rozdílných metod;
- b) strategie umožňující **odlišné zapojení** do výuky – individuální, skupinová práce, kooperativní výuka, využívání různých zdrojů informací a způsobů procvičování; **poskytování průběžné zpětné vazby (formativní hodnocení)** a spoluúčast žáka na hodnocení procesu a výsledků výuky;
- c) různorodé strategie, jimiž mohou žáci **prezentovat výsledky výuky**.

Organizační hledisko

- a) týmové vyučování s pomocí asistentů,
- b) diferenciaci v rámci stabilní skupiny,
- c) vnější diferenciaci na menší část výuky.

Učitel může diferencovat výuku

Ideové hledisko

- požadavek na úpravu cílových kategorií jako jsou obecné cíle, klíčové kompetence, výstupy oborů a dílčí výukové cíle,
- tvorba osobních cílů (individuálních).

Obsahové hledisko

- požadavek na vhodnou formu obsahu,
- rozsah a hloubku obsahu, zpracování (řešení) učebních úloh,
- použití různorodých zdrojů či učebních materiálů, odpovídajících zájmům, motivaci, úrovni rozvoje žáků.

Časové hledisko

- a) poskytnutí různě dlouhého času (nejen ke zkoušení a získávání výsledků vzdělávání, ale i k samotnému procesu osvojování si kompetencí a výstupů),
- b) úprava délky vyučovací jednotky.

- Učební plán ZŠ - rozvíjení jejich individuálních a specifických dovedností a vědomostí **pomocí tzv. volitelných a nepovinných předmětů.**
- Diferenciace na počátku školní docházky –poměrně **značné rozdíly mezi dětmi** mohou být dočasné a vývoj neprobíhá rovnoměrně;
- jsou nejčastěji způsobeny ***nedostatečnou stimulací rozvoje v předškolním věku***, či žák prodělal delší absenci v MŠ pro nemoc.

Druhy diferenciacce

- a) Podle instituce (škola sportovní, umělecká, jazyková) – vyhovuje jen určitému spektru žáků.
- b) Podle tříd (E1A, E1B) – „Áčková“ třída je složená ze silných žáků, „Béčková“ třída se slabších žáků.

Typy diferenciacie (odlišení žáků):

- a) Vnitřní : rozlišení žáků uvnitř třídy, zajistit dobrou skupinovou výuku a práci.
- b) Vnější : rozlišení žáků pomocí tříd, institucí, druh třídění žáků nemá příliš oblibu a je často kritizován pedagogy (žáci ze slabších tříd nemají pozitivní vzor, učitelé zde neradi učí, problematika klasifikace).

Ať se vám všem daří co nejlépe!

HH